

**Wilson
Center**

Digital Archive
International History Declassified

digitalarchive.wilsoncenter.org

June 12, 1984

Letter from Helmut Kohl to Todor Zhivkov

Citation:

"Letter from Helmut Kohl to Todor Zhivkov", June 12, 1984, Wilson Center Digital Archive, Central State Archive, Sofia, Fond 378-B, File 996. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.

<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/111289>

Original Language:

Bulgarian, German

Contents:

Original Scan

ДО

БОН, 12 юни 1984 г.

НЕГОВО ПРЕВЪЗХОДИТЕЛСТВО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ДЪРЖАВНИЯ СЪВЕТ
НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
И ГЕНЕРАЛЕН СЕКРЕТАР НА ЦК НА
БЪЛГАРСКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА
ПАРТИЯ

г-н ТОДОР Ж И В К О В

МНОГОУВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Вашето писмо от 9 май 1984 г., което ми предаде
Министърът на външните работи на Народна република България,
Петър Младенов, прочетох с интерес и голямо внимание.

Споделям Вашето мнение, че след установяването на
дипломатически отношения през 1973 г. отношенията между
Федерална република Германия и Народна република България
се развива добре и плодотворно.

Ние също виждаме възможности за тяхното интензивни-
ране и по-нататъшно развитие, които, в интерес на хората в
нашите държави, не бива да оставим неизползувани. Проведе-
ните наскоро разговори между министрите на външните работи
на нашите страни разкриха нови перспективи в тази насока.
Още от сега, многоуважаеми г-н Председател, аз се радвам,
че на 20 септември 1984 г. ще мога да продължа с Вас този
диалог в Бон.

- 2 -

Международното положение продължава да бъде обезпокоително; мирът в Европа и света продължава да бъде изложен на големи опасности. Различните разбирания за причините, довели до сегашното положение, по мое убеждение, не бива да пречат за отговорното и лишено от предубеждения търсене на решения по неотложните въпроси. И в миналото в отношенията Запад-Изток е имало ситуации, при които въпреки различната оценка на съответното положение, се е стигало до решения по пътя на преговорите, за който път няма друга алтернатива. Посредством широк двустранен политически диалог, който по взаимно съгласие искаме да продължим, нашите две страни могат да допринесат за създаването на климат, в който ще стане възможно решаването и на централните политически теми, засягащи контрола над въоръжаването.

Федералното правителство винаги се е застъпвало за активна политика на контрол над въоръжаването и на разоръжаване и е насочвало усилията си към това, чрез конкретни предложения в текущите преговори, да съдействува за напредък в тази насока. В последно време западните страни направиха конструктивни предложения. Във връзка с това ще насоча Вашето внимание към пакета от предложения за взаимно допълващи се, конкретни мерки за укрепване на доверието и сигурността, представен в Стокхолм през м.януари тази година. По-нататък искам да Ви насоча към изразената от президента Рейгън в речта му пред Ирландския парламент в Дъблин на 5 юни 1984 г., готовност, да преговаря в Стокхолм за утвърждаването на принципа

- 3 -

на отказ от употреба на сила. Тази инициатива съответствува на представите на Федералното правителство и има пълната му подкрепа. Един друг пример е новото предложение на западните страни на Виенските преговори от 19 април т.г., в което Западът сочи нови пътища за решаването на някои от възловите въпроси на тези преговори и подчертава своята готовност, да допринесе за напредъка чрез гъвкавост от своя страна при воденето на преговорите. Аз много се надявам, че държавите-членки на Варшавския договор ще проучат сериозно тези предложения и ще пристъпят към конструктивен диалог с нас по тези въпроси.

Воденото от мен Федерално правителство е на мнение, че въпреки голямото значение, което отделяме на политическата дискусия по контрола над въоръжаването, диалогът Запад-Изток не бива да се ограничава само до въпроса за ракетите. Програмата за изграждане на отношенията Запад-Изток на широка основа се съдържа в Заключителния акт на Конференцията за сигурност и сътрудничество в Европа, проведена в Хелзинки и в Заключителния документ от срещата в Мадрид.

Процесът, чието начало бе положено в Хелзинки, се оказва здрава опора за продължаването на многостранния диалог Запад-Изток в един труден етап, на базата на която беше възможно, въпреки съществуващото напрежение, да се достигне до важни договорености. На процеса, започнал в Хелзинки, ние

- 4 -

продължаваме да отдаваме основно значение за по-нататъшното мирно и конструктивно изграждане на отношенията Запад-Изток.

Позволете ми, г-н Председател, в заключение да се спра на някои отделни въпроси, засегнати от Вас.

Федералното правителство заедно със своите съюзници внимателно проучи предложението на държавите от Варшавския договор от 10 януари 1984 г. за създаване в Европа на зона, свободна от химическо оръжие. За Федералното правителство обаче приоритет имат преговорите за всеобща и надеждно контролируема забрана на всички химически оръжия по целия свят, водени на Женевската конференция по разоръжаването. Тези преговори се намират понастоящем в напреднал стадий. Важно е, да не се поставя отново под въпрос постигнатото до сега и да не се протакат преговорите. Такава опасност ние виждаме при започването на паралелни преговори, отнасящи се до европейския регион. Те биха се натъкнали не само на същите проблеми, на които се натъкват и преговорите по Женевската конференция, но дори биха били утежнени от необходимостта да се контролира нескладването на химически оръжия отвън в зоните, свободни от химическо оръжие. Между впрочем държавите от третия свят, представени на Женевската конференция по разоръжаването, едва ли биха проявили разбиране, ако тази важна тема се изплъзнесот контрола им чрез специални регионални преговори. Федералното правителство подкрепя представения от Съединените щати на 15 април 1984 г. в Женева проект на всеобхватна спогодба за забрана на хими -

- 5 -

ческото оръжие. В тази инициатива правителството вижда една особено важна политическа стъпка и свързва с нея очакването, че американският проект ще допринесе за решителен напредък на Женевските преговори. САЩ дадоха ясно да се разбере, че този проект е принос, даващ основа за преговори и предложиха на всички делегации в Женева, и преди всичко на съветската, да проведат консултации по него. Отговор на това предложение от страна на Съветския съюз обаче до сега няма. Федералното правителство отправя апел и към Народна република България да се застъпи на Женевската конференция по разоръжаването, категорията химическо оръжие да бъде отстранена скоро завинаги и в световен мащаб.

Що се отнася до въпроса за ракетите със среден радиус на действие, то ние приветствуваме и подкрепяме готовността на САЩ по всяко време и без предварителни условия да възобновят преговорите и да проучат всяко сериозно съветско предложение. Федералното правителство много съжалева, че Съветският съюз все още настойчиво отказва да продължи преговорите. Как може Съветският съюз да окачестви началото на разполагането на американските ракети със среден радиус на действие като причина за прекъсване на преговорите, след като той самият продължаваше разполагането на свои ракети СС 20 и по време на преговорите и все още продължава да ги разполага?

Относно Вашата забележка, г-н Председател, че САЩ разработвали "Програми за милитаризация на космоса", бих

- 6 -

искал да посоча, че САЩ са готови за разговори на правителствено равнище по този въпрос. Доколкото е в моите възможности, аз също ще се застъпя за уравнивесени и разумни решения в тази област.

Федералното правителство взе отношение по повторното предложение на държавите от Варшавския договор относно замразяването и съкращаването на военните разходи, пред румънското правителство, което направи предложението по поръчение на Варшавския договор, като при това насочи вниманието преди всичко към два аспекта: Федералното правителство, както и правителствата на западните ни съюзници, споделя загрижеността относно размера на военните разходи по света. Федералното правителство се надява също, че в резултат на уравнивесени договорености по контрола над въоръжаването и по разоръжаването, разходите по отбраната могат да бъдат намалени. С тази цел Федералното правителство подкрепя усилията на Обединените нации за публикуване на военните разходи въз основа на стандартизирана отчетна система и само обнародва съответните цифри за своята страна. Такава система, с която военните разходи на отделните държави стават сравними и контролируеми, е предпоставка за плодотворни преговори по този въпрос. Ние бихме приветствували, ако и държавите от Варшавския договор биха взели участие в тези усилия в рамките на Обединените нации. Една такава стъпка би била подходяща, за да се подчертае сериозността на предложенията на Варшавския договор по въпросите на военните разходи.

- 7 -

Г-н Председател, Вие засягате и предложението за договор за взаимен отказ от употреба на сила. За това бих искал да подчертая тук още веднъж, че зачитането на залегналата в Устава на Обединените нации и в Заключителния акт от Хелзинки забрана на употреба на сила винаги е била съставна част от политиката на Федерална република Германия и на Атлантическия съюз. Едно ново потвърждение на волята за отказ от употреба на сила, само по себе си, недоказано от конкретни контролируеми стъпки, не би довело до напредък.

При моето посещение в Москва през юли 1983 година обърнах внимание на факта, че едно ново обвързващо потвърждение за забраната на употреба на сила може да допринесе за подобряване на международното положение, ако чрез него може конкретно да бъде отстранена заплахата от употреба на сила и ако употребата на сила може да бъде прекратена там, където тя все още продължава.

С ОТЛИЧНИ ПОЧИТАНИЯ

ХЕЛМУТ К О Л

ФЕДЕРАЛЕН КАНЦЛЕР НА

ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ

9

BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND
DER BUNDESKANZLER

Bonn, den 12. Juni 1984

Seiner Exzellenz
dem Vorsitzenden des Staatsrates
der Volksrepublik Bulgarien
und Ersten Sekretär des Zentralkomitees
der bulgarischen kommunistischen Partei
Herrn Todor Schiwkow

S o f i a

Sehr geehrter Herr Vorsitzender,

Ihr Schreiben vom 9. Mai 1984, das mir der Minister für
Auswärtige Angelegenheiten der Volksrepublik Bulgarien,
Peter Mladenow, überbracht hat, habe ich mit Interesse
und großer Aufmerksamkeit zur Kenntnis genommen.

Ich stimme mit Ihnen überein, daß sich die Beziehungen
zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Volksrepublik
Bulgarien seit der Aufnahme diplomatischer Beziehungen im
Jahre 1973 gut und fruchtbar entwickelt haben.

Möglichkeiten für ihre Intensivierung und Fortentwicklung,
die wir im Interesse der Menschen in unseren Staaten nicht
ungenutzt lassen sollten, sehen auch wir. Die kürzlichen
Gespräche zwischen den Außenministern unserer beiden Länder
haben hierfür neue Perspektiven aufgezeigt. Ich freue mich
schon jetzt darauf, sehr geehrter Herr Vorsitzender, mit
Ihnen diesen Dialog in Bonn am 20. September 1984 fortzu-
setzen.

- 2 -

Die internationale Lage ist nach wie vor beunruhigend; der Frieden in Europa und in der Welt bleibt großen Gefahren ausgesetzt. Unterschiedliche Auffassungen über die Ursachen der gegenwärtigen Situation dürfen jedoch nach meiner Überzeugung der verantwortungsvollen und vorurteilsfreien Suche nach Lösungen für die drängenden Fragen nicht entgegenstehen. Auch in der Vergangenheit hat es Situationen in den West-Ost-Beziehungen gegeben, in denen trotz unterschiedlicher Bewertung der Ausgangslage Probleme einer Lösung auf dem Verhandlungswege, zu dem es keine Alternative gibt, zugeführt werden konnten. Mit einem breiten bilateralen politischen Dialog, den wir nach beiderseitigem Einverständnis fortsetzen wollen, können unsere beiden Staaten dazu beitragen, ein Klima zu schaffen, in dem auch die zentralen rüstungskontrollpolitischen Themen einer Lösung zugänglich werden.

Die Bundesregierung hat sich stets für eine aktive Rüstungskontroll- und Abrüstungspolitik eingesetzt und ihre Bemühungen darauf gerichtet, in den laufenden Verhandlungen durch konkrete Vorschläge auf Fortschritte hinzuwirken. In jüngster Zeit hat der Westen weiterführende Vorschläge gemacht. Ich verweise dazu auf die Vorlage eines Vorschlagspakets sich ergänzender, konkreter vertrauens- und sicherheitsbildender Maßnahmen in Stockholm im Januar dieses Jahres. Ich verweise ferner auf die von Präsident Reagan in seiner Rede vor dem irischen Parlament in Dublin am 5. Juni 1984 gezeigte Bereitschaft, in Stockholm über eine Bestätigung des Prinzips des Gewaltverzichts zu verhandeln. Diese Initiative entspricht den Vorstellungen der Bundesregierung und hat ihre volle Unterstützung. Ein weiteres Beispiel ist der neue westliche Vorschlag bei den Wiener Verhandlungen vom 19. April dieses Jahres, in dem der Westen für einige der Kernfragen dieser Verhandlungen neue Lösungswege aufzeigt und seine Bereitschaft unterstreicht, mit Flexibilität in der eigenen Verhandlungsführung zu Fortschritten beizutragen. Ich hoffe sehr, daß die Staaten des Warschauer Pakts diese Vorschläge ernsthaft prüfen und in einen konstruktiven Dialog mit uns darüber eintreten werden.

Die von mir geführte Bundesregierung ist trotz der Bedeutung, die sie der Rüstungskontrollpolitischen Diskussion beimißt, der Meinung, daß der West-Ost-Dialog nicht auf die Raketenfrage verengt werden darf. Das Programm für einen Ausbau der West-Ost-Beziehungen auf breiter Grundlage ist in der KSZE-Schlußakte und im abschließenden Dokument von Madrid enthalten.

Der KSZE-Prozeß hat sich in einer schwierigen Phase als fester Rahmen für den Fortgang des multilateralen West-Ost-Dialogs erwiesen, in dem es möglich gewesen ist, trotz bestehender Spannungen zu wichtigen Vereinbarungen zu kommen. Wir messen dem KSZE-Prozeß auch weiterhin grundlegende Bedeutung für die weitere friedliche und konstruktive Gestaltung der West-Ost-Beziehungen bei.

Gestatten Sie, Herr Vorsitzender, daß ich abschließend noch auf einige der von Ihnen angesprochenen Einzelfragen eingehe.

Die Bundesregierung hat den Vorschlag der Staaten des Warschauer Vertrages vom 10. Januar 1984, Europa zu einer von chemischen Waffen freien Zone zu machen, zusammen mit ihren Verbündeten sorgfältig geprüft. Für die Bundesregierung haben allerdings die Verhandlungen in der Genfer Abrüstungskonferenz über ein weltweites, umfassendes und verlässlich verifizierbares Verbot aller chemischen Waffen Priorität. Diese Verhandlungen befinden sich inzwischen in einem fortgeschrittenen Stadium. Es ist wichtig, das bisher Erreichte nicht wieder in Frage zu stellen und die Verhandlungen nicht zu verschleppen. Diese Gefahr sehen wir bei der Aufnahme paralleler, europäisch-regionaler Verhandlungen. Sie stünden nicht nur vor den gleichen Problemen wie die Genfer Verhandlungen, sie wären sogar noch erschwert durch die Notwendigkeit, die Nichtverbringung chemischer Waffen von außerhalb in eine C-Waffenfreie Zone hinein zu kontrollieren. Im übrigen hätten auch die in der Genfer Abrüstungskonferenz vertretenen Staaten der

Dritten Welt kaum Verständnis dafür, wenn ihnen dieses wichtige Thema durch regionale Sonderverhandlungen aus der Hand genommen würde. Die Bundesregierung unterstützt den von den Vereinigten Staaten am 18. April 1984 in Genf vorgelegten Entwurf für ein umfassendes Abkommen über das Verbot chemischer Waffen. Sie sieht in dieser Initiative einen besonders wichtigen politischen Schritt und knüpft daran die Erwartung, daß der amerikanische Entwurf dazu beiträgt, die Genfer Verhandlungen entscheidend voranzubringen. Die USA haben deutlich gemacht, daß es sich bei diesem Entwurf um einen verhandlungsfähigen Beitrag handelt und haben allen Genfer Delegationen, insbesondere der sowjetischen, Konsultationen hierüber angeboten. Eine Antwort der Sowjetunion auf dieses Angebot steht allerdings noch aus. Die Bundesregierung appelliert auch an die Volksrepublik Bulgarien, sich in der Genfer Abrüstungskonferenz dafür einzusetzen, daß die Kategorie der chemischen Waffen bald weltweit für immer beseitigt wird.

Was die Frage der Mittelstreckenflugkörper angeht, so begrüßen und unterstützen wir die Bereitschaft der USA, die Verhandlungen jederzeit und ohne Vorbedingungen wieder aufzunehmen und jeden ernsthaften sowjetischen Vorschlag zu prüfen. Die Bundesregierung bedauert sehr, daß sich die Sowjetunion weiterhin hartnäckig weigert, die Verhandlungen fortzusetzen. Wie kann die Sowjetunion den Beginn der Stationierung amerikanischer Mittelstreckenflugkörper als Grund für eine Unterbrechung der Verhandlungen bezeichnen, nachdem sie selbst die Stationierung ihrer SS 20-Raketen auch während der Verhandlungen fortgesetzt hat und weiter fortsetzt?

Zu Ihrem Hinweis, Herr Vorsitzender, die USA erarbeiteten "Programme zur Militarisierung des Weltraums", möchte ich darauf hinweisen, daß die USA zu Gesprächen auf Regierungsebene hierüber bereit sind. Auch ich werde mich, soweit es in meiner Macht steht, für ausgewogene und vernünftige Regelungen auf diesem Gebiet einsetzen.

B

Die Bundesregierung hat zu dem erneuten Vorschlag der Staaten des Warschauer Pakts bezüglich des Einfrierens und der Kürzung der Rüstungsausgaben gegenüber der rumänischen Regierung, die den Vorschlag im Auftrag des Warschauer Pakts übermittelt hatte, Stellung genommen und dabei besonders auf zwei Gesichtspunkte hingewiesen: Die Bundesregierung teilt ebenso wie die Regierungen der westlichen Verbündeten die Sorge über die Höhe der Rüstungsaufwendungen in der Welt. Auch die Bundesregierung hofft, daß langfristig als Folge von ausgewogenen Rüstungskontroll- und Abrüstungsvereinbarungen die Ausgaben für Verteidigungsaufwendungen reduziert werden können. Mit dieser Zielsetzung unterstützt die Bundesregierung die Bemühungen in den Vereinten Nationen bezüglich der Veröffentlichung der Militärausgaben nach einem standardisierten Berichtssystem und hat selbst die entsprechenden nationalen Zahlen vorgelegt. Ein solches System, welches die Militärausgaben verschiedener Staaten vergleichbar und verifizierbar macht, ist die Voraussetzung für sinnvolle Verhandlungen über diese Frage. Es wäre zu begrüßen, wenn auch die Staaten des Warschauer Pakts an diesen Bemühungen im Rahmen der Vereinten Nationen teilnehmen würden. Dies wäre auch geeignet, die Ernsthaftigkeit der Vorschläge des Warschauer Pakts zur Frage der Militärhaushalte zu unterstreichen.

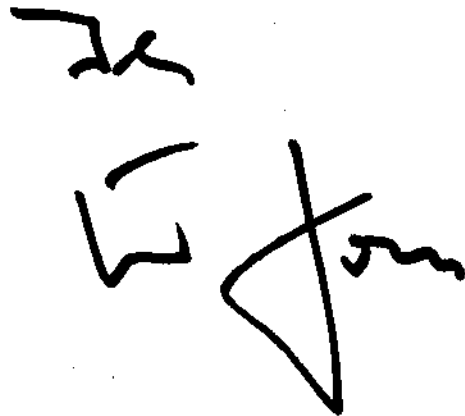
Sie haben, Herr Vorsitzender, auch den Vorschlag eines Vertrages über einen gegenseitigen Gewaltverzicht angesprochen. Ich möchte daher an dieser Stelle noch einmal unterstreichen, daß die Beachtung des in der Charta der Vereinten Nationen und in der KSZE-Schlußakte von Helsinki verankerten Gewaltverbots von jeher Bestandteil der Politik der Bundesrepublik Deutschland und des Atlantischen Bündnisses gewesen ist. Eine erneute bloße Bekräftigung des Willens zum Verzicht auf Gewalt, die nicht durch konkrete nachprüfbare Schritte unter Beweis gestellt wird, würde uns nicht weiterbringen.

- 6 -

11

Ich habe bei meinem Besuch in Moskau im Juli 1983 darauf hingewiesen, daß eine erneute verbindliche Bekräftigung des Gewaltverbots zur Verbesserung der internationalen Lage beitragen kann, wenn dadurch Gewaltandrohung konkret verhindert wird und Gewaltanwendung dort, wo sie andauert, beendet wird.

Mit vorzüglicher Hochachtung

A handwritten signature in black ink, consisting of several stylized, connected strokes. It appears to be the signature of Mikhail Gorbachev.